

למה לנו טקס?

מטרות

- לבחון את עמדות המשתתפים לגבי טקסים.
- להעלות למודעות את חשיבותו של הטקס כתורם לעיצוב תרבות והשקפת עולם.

אוכלוסיית היעד

גילאי 13 - 18

משך הפעילות

45 דקות

עזרים

נספח: דף היגדים- הסיבות לקיום טקס (כמספר המשתתפים).

למנחה:

היחס אל הטקס נמצא על הרצף שבין שתי עמדות מנוגדות. עמדה אחת רואה את הטקס כריטואל חסר משמעות הנכפה על המשתתפים, ועמדה שנייה רואה את הטקס כמעמד בעל משמעות סמלית הנותן תוקף לערכים חברתיים תרבותיים ולאומיים.

מהלך הפעילות

שלב א' / אישי

המנחה מחלק לכל משתתף את "דף ההיגדים" ומבקש ממנו:

1. לסמן שני היגדים שהוא מסכים איתם ושני היגדים שהוא מתנגד להם.
2. להוסיף סיבה אחת משלו: למה חשוב לקיים טקס? למה תורם הטקס?

שלב ב' / קבוצתי

המשתתפים מתחלקים לקבוצות.

כל משתתף בקבוצה קורא את ההיגדים שבחר ומסביר את בחירתו.

הקבוצה בוחרת שני היגדים המשקפים את עמדת הקבוצה לגבי משמעותו של טקס ובוחרת נציג שידווח למליאה.

שלב ג' / במליאה

נציגי הקבוצות מציגים את ההיגדים שנבחרו.

שאלות לדיון:

1. מהי לדעתכם משמעותו של טקס?
2. מה חשוב להדגיש בטקס? ציינו כמה דגשים.
3. ממה חשוב להימנע בטקס?
4. אילו מרכיבים קבועים קיימים בטקסים (טקסים דתיים, טקסים לאומיים, טקסים אישיים)?
5. האם המילה "טקס" שמורה רק לאירועים גדולים החורגים מאירועי היומיום (חתונה, לוויה, לידה, סיום לימודים) או שניתן להשתמש בה גם בארוחת ערב משפחתית?
6. האם למדתם משהו חדש על טקסים? מהו?

לפניך רשימת היגדים העוסקים בנושא טקס.

סמן שני היגדים שאתה מסכים איתם ושני היגדים שאתה מתנגד להם.

- 1 הטקס מהווה אמצעי לבניית זהות אישית ולאומית.
- 2 טקס מסייע לחיזוקה של תחושת השתייכות לקבוצה, לחברה ולעם.
- 3 עיצוב הטקס צריך לשקף את השפעתן של מסורות עבר.
- 4 עיצוב הטקס צריך לשקף את השפעתן של מסורות עבר ובה במידה לתת מקום לתקוות ולשאיפות לעתיד.
- 5 ציון אירועים משמעותיים בהיסטוריה הלאומית, באמצעות טקסים ואירועים בית ספריים, מעניק נפח ומשמעות לזהות הלאומית, לתוכנה ולמרכיביה.
- 6 הטקס מסייע להדגיש את היותה של עדה או של קבוצה חברתית חלק מן האתוס הארץ ישראלי.
- 7 שילוב של מרכיבים, כגון מוסיקה, טקסטים או אלמנטים של תפאורה, המזוהים באופן ברור עם מגזר מסוים או עם עדה מסוימת, מדגיש את קיומם ואת חלקם בתרבות.
- 8 בחירת חומרים לטקס רק מזרם התרבות המרכזי, דוחקת אל השוליים מרכיבי זהות מגזרית (עדתית או אחרת) כבלתי רלוונטיים.
- 9 יש להימנע ממסרים ערכיים ברורים, בגלל תחושת הציניות של בני הנוער, המתבטאת בהתנהגות שאינה מכובדת במהלך הטקס, ובתגובות בוטות לאחריו.
- 10 הטקס, שהוא פעילות בעלת משמעות ערכית סמלית, תורם תרומה משמעותית לביסוסה של התחושה שעולם הערכים של החברה הוא שריר ותקף.
- 11 טקס בתבניתו ובמהותו צריך לשקף את הלכי הרוח של התרבות בתקופה שבה הוא נערך.
- 12 כאשר אופיו של הטקס אינו מותאם לאופיים ולתרבותם של המשתתפים בו, נוצרת התנגדות שעלולה לבוא לידי ביטוי במהלך הטקס או לאחריו.

- 13 האווירה הציבורית ורוח התקופה הופכות לעתים טקסטים שהיו מקובלים כטקסטים קנוניים לטקסטים לא רלוונטיים.
- 14 ניתן לתפוס טקס כאמצעי להתמודד עם קונפליקטים אנושיים נעדרי פתרון.
- 15 יש טקסים שתפקידם להפחית את החרדה המתעוררת במצבי משבר, כגון: מוות או אסונות טבע.
- 16 הטקס הוא מנגנון לחיזוק הסולידריות בין בני אותה חברה ולחיזוק המחויבות שלהם לזהותם הקבוצתית.
- 17 כאשר אנשים בחברה מזדהים עם פעילות טקסית של חג ועם הסמלים המשותפים, הם מביעים בכך הזדהות עם החברה בה הם חיים ועם ערכיה.
- 18 הטקס מחזק את הזיקה לערכים ולאידאילים המקובלים בחברה.
- 19 בשגרת החיים הולכים ומיטשטשים הערכים והאידאילים מעט בעקבות צרכים אחרים של החברה. לעומת זאת, בטקס או ביום החג, אנו מבודדים את הערך המסוים מתוך כלל הערכים ומתמודדים איתו.

